Den 21. september 2016

Budgetforlig mellem Socialdemokraterne, Venstre, Konservative Folkeparti og Dansk Folkeparti

Socialdemokraterne, Venstre, Konservative Folkeparti og Dansk Folkeparti har indgået forlig om budget 2017.

Et forsvarligt underskud i 2017, og balance over alle fire budgetår
Budgetforliget overholder kommunens økonomiske politik i budget 2017-19. Der er et underskud på 15 mio. kr. efter at alle drifts-, anlægs- og finansieringsudgifter er afholdt (bundlinjen), og den strukturelle driftsbalance viser et overskud på cirka 211 mio. kr. i 2017. Underskuddet på bundlinjen er ganske forsvarligt, da det hovedsageligt skyldes at budgettet for 2017 indeholder et stort anlægsbudget på brutto cirka 200 mio. kr. Der er et langt højere anlægsniveau end de seneste 3-4 år. Budget 2017 indeholder ikke nogen store driftsreduktioner og besparelser, udover den gældende forudsætning om at alle driftsbudgetter bliver reduceret med 1 procent hver år. Det blev besluttet for budget 2016, og det gælder også for budget 2017-2019. 1 procent-reduktionen er nødvendig for at opretholde en fornuftig balance mellem kommunens udgifter og indtægter. Reduktionerne svarer til 30 mio. kr. årligt. De skal i vid udstrækning hentes ved effektiviseringer i hele organisationen.

Kommunens balance i overslagsårene ser umiddelbart fornuftig ud. Den er markant bedre end for et år siden, hvor der var udsigt til store reduktioner som følge af regeringens omprioriteringsbidrag. Det er nu stort set fjernet, hvilket forbedrer alle 98 kommuners budgetudsigter i forhold til sidste års budgetlægning.

Den økonomiske politik er overholdt
Det er meget vigtigt for forligspartierne, at den økonomiske politik bliver overholdt med disse ændringsforslag.

1. Den strukturelle driftsbalance skal vise et overskud på minimum 175 mio. kr. Overskuddet er på cirka 211 mio. kr. i 2017; cirka 191 mio. kr. i 2018 og cirka 185 i 2019. Overskuddet er på cirka 140 mio. kr. i 2020, hvilket ikke overholder kommunens økonomiske politik. Hovedårsagen er at indtægterne ikke kan følge med udgifterne, og at 1%-reduktionen bortfalder efter 2019.
2. Kommunens langfristede gæld nedbringes med 107 mio. kr. fra 2014 til 2018, hvilket overholder politikken om en nedbringelse af gælden på minimum 100 mio. kr.
3. Kommunens gennemsnitslikviditet (kassebeholdning) skal op på minimum 175 mio. kr. i denne byrådsperiode, og på længere sigt er det målet at den skal op på 250 mio. kr. Den seneste likviditetsprognose peger på en gennemsnitslikviditet på cirka 280 mio. kr. ved udgangen af 2016. Den forventes at være stort set uændret til udgangen af 2017, hvorefter den vil stige til over 300 mio. kr. med de nuværende balancer i overslagsårene.
4. Skatten holdes i ro i 2017 i den forstand at skatten ikke sættes op. Budgetforliget indeholder en skattesænkning på 2 promille på

dækningsafgiften, fra 5 til 3 promille. Der budgetlægges med det statsgaranterede udskrivningsgrundlag i 2017.

5. Der skal fortsat arbejdes målrettet med effektiviseringer i det kommende år, i særdeleshed i de enkelte centre og på de enkelte virksomheder for at leve op til 1%-reduktionen. Det er fortsat en forudsætning at Direktionen tilvejebringer en årlig råderumspulje på 15 mio. kr., som byrådet kan prioritere i de kommende budgetlægninger.
6. Forligspartierne er enige om at der ikke gives ufinansierede tillægsbevillinger i 2017.

Dækningsafgiften sættes ned
Forligspartierne er enige om at prioritere en nedsættelse af dækningsafgiften på erhvervsejendomme. Det er vigtigt for Næstved Kommune at have et godt samarbejde med det lokale erhvervsliv. Det er afgørende for fortsat at skabe vækst i byen og kommunen, gennem fastholdelse og tiltrækning af gode lokale virksomheder. Forligspartierne bakker op om Erhvervsstrategien fra Næstved Erhverv, der har et mål om at dækningsafgiften skal afskaffes på sigt.
Budgetforliget indeholder derfor en nedsættelse af dækningsafgiften på 2 promille fra 2017. Dækningsafgiften er dermed på 3 promille. Nedsættelsen på 2 promille vil medføre en årlig mindreindtægt for kommunen på ca. 9,5 mio. kr. Kommunen forventer at få godtgjort en del af mindreindtægten i de førstkommende år, fra statens pulje til skattenedsættelser.
Nedsættelsen af dækningsafgiften forventes at skabe flere jobs i den private sektor. Forligspartierne er enige om at følge op på udviklingen i antallet af private jobs over de kommende år. En stigning i antallet af private jobs, vil være en forudsætning for yderligere nedsættelse af dækningsafgiften.

Herregårdshaven
Der afsættes 200.000 kr. årligt til den fortsatte drift af Herregårdshaven på Rønnebæksholm. Beløbet kan lægges oveni de 2x150.000 kr., som foreløbig er finansieret fra Beskæftigelsesudvalget og Kulturudvalget. Der er dermed 500.000 kr. til drift af Herregårdshaven.

Frivilligcenter Næstved, Foreningernes Hus og gældsrådgivning
Frivilligcenter Næstved skal flytte fra det nuværende lejemål på Farimagsvej 22. Der er åbnet mulighed for at de kan flytte ind i Frit 16s tidligere lokaler på Farimagsvej 16. Dette vil give Frivilligcenter Næstved nogle større lokaler, og mulighed for at etablere et Foreningernes Hus. Det vil imidlertid kræve noget ombygning af de eksisterende lokaler, og større udgifter til drift af den nye bygning. Forligspartierne afsætter 1,5 mio. kr. på anlægsbudgettet i 2017 til ombygning. Anlægsarbejdet igangsættes allerede i 2016.
Der afsættes herudover 0,5 mio. kr. årligt til et øget driftstilskud til Frivilligcenter Næstved, som kan anvendes til øgede driftsudgifter til bygningerne, samt etablering af Foreningernes Hus. Herudover skal en del af beløbet anvendes til at etablere gældsrådgivning til borgere, der blandt andet er kommet i klemme som følge af kontanthjælpsloftet. Beløbet skal anvendes i et samarbejde mellem kommunens Center for Arbejdsmarked, og Frivilligcenter Næstved.

Kultur og Fritidsområdet prioriteres
Forligspartierne er enige om, at kultur og fritidsområdet skal prioriteres i dette års budgetforlig. Der afsættes derfor 2,0 mio. kr. i øgede driftsudgifter på området i 2017 og 2018, samt 1,5 mio. kr. i 2019 og 2020. Kulturudvalget skal prioritere anvendelsen af midlerne, eksempelvis til øget driftstilskud til Arena Næstved og/eller indgå som en del af finansieringen af Vandkulturhuset.

Budgetopretninger på Handicap samt Psykiatri
Forligspartierne er indstillet på at der skal skabes balance mellem budget og forbrug på Handicapområdet, og på Psykiatriområdet. De seneste år har der været underskud på de to områder, og udsigterne for 2017 peger også mod stramme budgetter. Omsorgsudvalget har i budgetlægningen omprioriteret budget fra Ældreområdet til Handicapområdet, men kun for 2017. Ældreområdet har overskud i 2016, og har ligeledes et overskud fra 2015, som har åbnet mulighed for denne omprioritering. Der er dog udsigt til budgetudfordringer igen fra 2018, idet den fortsatte tilgang af borgere til området ikke forventes modsvaret af en afgang af borgere fra området. Forligspartierne er enige om at tilføre Handicapområdet 2 mio. kr. i 2017, stigende til 4 mio. kr. årligt fra 2018 til at modsvare den forventede tilgang af borgere til området.

Der forventes ligeledes budgetudfordringer på Sundheds- og Psykiatriudvalgets område i 2017. Tilgangen af borgere til psykiatriområdet, kan heller ikke modsvares af afgang. Herudover er der udfordringer med merudgifter til vederlagsfrit fysioterapi, specialiseret ambulant genoptræning og færdigbehandlede patienter. Forligspartierne er enige om at afsætte yderligere 2 mio. kr. årligt til området. Udvalget prioriterer midlerne.

Budgettilførslerne til områderne skal ledsages af en fortsat stram økonomistyring af områderne, hvor der er skarp fokus på udviklingen af både antal borgere/brugere på områderne, samt den samlede økonomiske udvikling.

Tidlig indsats for børn og unge
Forligspartierne er enige om at det er vigtigt at foretage og prioritere en tidlig indsats på børneområdet.
Næstved Kommune deltager i Socialstyrelsens projekt: Tidlig indsats og livslang effekt. Projektet har tre bærende elementer, nemlig

- at styrke myndighedssagsbehandlingen for at fremme en tidligere involvering og en bedre opfølgning på indsatserne
- at fremme og understøtte de almene tilbuds evne til at opfylde flest mulige børns behov
- at sikre en tilbudsvifte, der kan levere en effektiv indsats tidligt i problemernes udvikling

Forligspartierne vil gerne prioritere midler til at arbejde videre med dette projekt. Der afsættes derfor 2,5 mio. kr. i 2017; 1,75 mio. kr. i 2018 samt 1,0 mio. kr. i 2019. Projektets formål vil være at flest mulige børn og unge skal have deres trivsel og udvikling sikret i den nære og almene indsats.
Projektet kræver en investering i såvel udgifter til at drive projektet som til en udvidelse af driften. Det forventes at udgifterne til mere indgribende indsatser vil kunne reduceres i de efterfølgende år. Driftsudvidelsen vil først og fremmest være en

udvidelse af antallet af myndighedssagsbehandlere, således at det samlede antal sager per sagsbehandler muliggør en tidligere indsats og en bedre opfølgning.
For at minimere investeringen i driftsudgifterne foreslås, at projektet afholdes i distriktet for den nye Fladsåskole, da det er det distrikt, der har den mindste sagsstamme. Ved siden af udvidelsen af driften vil projektet kræve en investering i projektperioden på ca. 1 mio. kr. om året til projektledelse, kompetenceudvikling og ikke mindst at sikre overførbarheden af projektets resultater til resten af kommunen i det omfang, det måtte blive ønsket.

Den samlede økonomi ser ud som følger:

	2017	2018	2019	2020
Driftsudvidelse	1.500.000 kr.	1.500.000 kr.	1.500.000 kr.	1.500.000 kr.
Projektudgifter	1.000.000 kr.	1.000.000 kr.	1.000.000 kr.	0 kr.
Udgiftsreduktion	0 kr.	-750.000 kr.	-1.500.000 kr.	-1.500.000 kr.
Udgift i alt	2.500.000 kr.	1.750.000 kr.	1.000.000 kr.	0 kr.

Udvidet åbningstid og tidlig indsats på daginstitutionsområdet
Forligspartierne ønsker at prioritere en øget service på børneområdet. Der afsættes derfor 1 mio. kr. årligt til at øge åbningstiderne i nogle af kommunens institutioner. Der er i dag 4 institutioner, der har åbent i 60 timer, eller mere om ugen (typisk kl. 6-18, og en enkelt til kl. 20).

Forligspartierne ønsker hermed at bidrage til at gøre det nemmere for kommunens børnefamilier. De øgede åbningstider forventes at gøre det nemmere at få hverdagen til at hænge sammen.

Psykiatriens Hus - Integreret Psykiatri i Ringstedgade

Der er indgået en samarbejdsaftale mellem Region Sjælland og Næstved Kommune om samarbejde om Integreret Psykiatri og Psykiatriens Hus i Næstved. Integreret Psykiatri kører som et projekt i drift fra januar 2016 – ultimo december 2017. Herefter er det planen, at Integreret Psykiatri fortsætter som almindelig drift. Sundheds- og Psykiatriudvalget har afsat midler til drift af projektet for de 2 projektår, samt i overslagsårene 2018 - 2020.

Der er en udfordring i forhold til deponering af husleje jf. deponeringsreglerne, inden projektet overgår til almindelig drift fra årsskiftet 2018.

I henhold til gældende Låne- og deponeringsregler vil ovenstående lejemål være omfattet af reglerne. Det betyder, at kommunen som udgangspunkt skal foretage en deponering svarende til værdien af lejemålet. Værdien kan opgøres ved at gange huslejen med en faktor 10. Såfremt denne opgørelsesmetode anvendes udgør deponeringsbeløbet 3.790.000 kr.

Forligspartierne anbefaler at deponeringen foretages allerede i 2016, hvor der er en ledig låneramme fra lånedispensationen på 60 mio. kr. Lånedispensationen kan anvendes til at modsvare en deponering.

Skills
Næstved er tildelt værtsskabet for mesterskaberne i 2019. DM i Skills er det store årlige Danmarksmesterskab for unge fra erhvervsuddannelserne. Omkring 300 unge er med som deltagere, hvor de kæmper inden for de forskellige fag om at blive landets bedste. Ved de tidligere DM i Skills, besøgte mere end 60.000 mennesker DM i Skills i løbet af mesterskabets tre dage, hvilket gør DM i Skills til det største uddannelsesevent i Danmark.
DM i Skills giver de unge chancen for at vise deres talenter. Det er desuden med til at skærpe deres faglige niveau og vise omverdenen – heriblandt grundskoleelever – erhvervsuddannelsernes mangeartede og spændende muligheder.
DM i Skills er derfor en unik mulighed for Næstved for at styrke indsatsen inden for uddannelsesområdet. Forligspartierne afsætter 9 mio. kr. i 2019 til at afholde engangsudgifter til Skills. Herudover forventes der en finansiering fra andre kommuner, regional støtte samt fonde på 2,4 mio. kr. Der afsættes 0,5 mio. kr. i 2017 og 0,5 mio. kr. i 2018 til finansiering af projektledelse.

Gratis rådgivning til unge
Der indføres et tilbud om åben rådgivning (psykolog/socialrådgiver) for unge mellem 15 og 25 år. Tilbuddet etableres med udgangspunkt i kommunens egne medarbejdere. Børne- og Skoleudvalget udarbejder et konkret forslag til rådgivningen.

Projektmedarbejder til store anlægsprojekter
Der dedikeres en projektkoordinator til koordineringsopgaver i forbindelse med større anlægsprojekter i Næstved midtby, herunder parkeringshus, Campusbyggeri, bygning af nyt domicil til Udlændingestyrelsen, Rampen mv.

Skoleområdet tilføres midler i 2017 og 2018
Der afsættes 4 mio. kr. i 2017 og 4 mio. kr. i 2018 til styrkelse af området, og imødegåelse af budgetudfordringer.

Bufferpulje til Beredskab
Der afsættes en bufferpulje på 0,3 mio. kr. årligt til eventuelle merudgifter til Beredskab.

Budgetudvidelserne på driften er finansieret af Direktionens råderumspulje på 15 mio. kr. De forskellige tiltag i råderumspuljen er indarbejdet i budgettet til 1. behandlingen, og indgår derfor i balancetallene fra 1. behandlingen.

Anlæg

Skoleområdet
Forligspartierne er enige om at afsætte 2 mio. kr. i 2017 og 2 mio. kr. i 2018 til nødvendige renoveringer og ombygninger på skolerne, samt en bedre tilgængelighed for handicappede på skolerne.

Sikker skolevej
Forligspartierne afsætter 2 mio. kr. i 2017 og 2 mio. kr. i 2018 til etablering af sikker skolevej.

Slidlag på vejene
Anlægsbudget til slidlag på vejene fremrykkes med 1 mio. kr. fra 2018 og 1 mio. kr. fra 2019, så budgettet forøges med 2 mio. kr. i 2017.

Ring Syd
Der flyttes 5 mio. kr. i anlægsudgift fra 2017 til 2018, svarende til det forventede forbrug i årene 2017 og 2018. Det præciseres at såfremt arbejdet på Ring syd er foran tidsplanen, vil der være mulighed for at fremrykkes anlægsbeløb fra 2018 til 2017.

Rundkørsel, vandkulturhus
Der skal anlægges en rundkørsel og en tilslutningsvej i forbindelse med opførelse af nyt vandkulturhus. Udgiften anslås til 6-7 mio. kr. Teknisk Udvalg har finansieret 3,5 mio. kr. af dem. Forligspartierne afsætter yderligere 3 mio. kr. på anlægsbudgettet, fordelt med 1,5 mio. kr. i 2017 og 1,5 mio. kr. i 2018 til rundkørslen og tilslutningsvejen.

Grundkapitalindskud
Staten har etableret en pulje, således at kommunerne kan få tilskud til grundkapital til etablering af billige almene boliger. Næstved Kommune har et stort behov for billige boliger til borgere med lav indkomst, eksempelvis flygtninge.

Næstved Kommune har søgt og modtaget 14 mio. kr. i tilskud til grundkapital til almene familieboliger. Det statslige tilskud rækker til 229 boliger på 30 kvm. i snit. Statstilskuddet er givet for at løse påtrængende boligsociale opgaver i kommunen, herunder boligplacering af flygtninge. Såfremt kommunen selv afsætter et øget budget til grundkapital, så vil der kunne bygges almene familieboliger i forskellige størrelser og rettet mod forskellige målgrupper, såvel til lavindkomstgrupper som til ressourcestærke borgere.

Forligspartierne afsætter yderligere 8 mio. kr. til grundkapitalindskud i 2017. Det vil medføre at der kan bygges større boliger end på 30 kvm. Det forventes at man kan etablere f.eks. 229 billige boliger på små 40 kvm i snit (fx fordelt med 84 på 30 kvm., 100 på 40 kvm. og 45 på 60 kvm). - samt yderligere ca. 30 "almindelige" almene familieboliger på 80-100 m2.

Direktionens råderumspulje og fortsatte effektiviseringer
Forligspartierne fastholder intentionerne i Effektiviseringsstrategien. De indarbejdede forudsætninger om 1% effektiviseringer foreløbig frem til og med 2019 fastholdes. Herudover skal Direktionen tilvejebringe netto 15 mio. kr. i en ny råderumspulje til budget 18. Budgettemaerne fastlægges af i november 2016.
Forligspartierne anerkender at fortsatte effektiviseringer ikke er en let "øvelse", og noterer endvidere med tilfredshed, at der arbejdes målrettet med effektiviseringer i hele organisationen.

Servicebufferpulje
Der budgetteres med 30 mio. kr. i servicebufferpulje i 2017. Servicebufferpuljen kan betragtes som en del af overskuddet på balancen, da puljen ikke skal anvendes i løbet af 2017. Kommunens serviceudgifter er dermed på ca. 3,198 mia. kr., og ca. 20 mio. kr. under den tekniske serviceramme for 2017.

KLs faseopdelte budgetlægning og øvrige ændringer
Hvis der opstår behov for tekniske ændringer senere i budgetlægningen, blandt andet som følge at kommunernes bestræbelser for at overholde den samlede serviceramme, og den samlede anlægsramme, åbnes mulighed for at ændre teknisk i budgettet helt frem til 2. behandlingen.

Næstved den 21. september 2016

Carsten Rasmussen
Borgmester

Søren Dysted
Socialdemokraterne

Karsten Nonbo
Venstre

Kirsten Devantier
Venstre

Niels Kelberg
Dansk Folkeparti

Thomas Palmskov
Dansk Folkeparti

Helge Adam Møller
Konservativ Folkeparti

ANETTE BRIX
KONSERVATIVE